

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ

Ον/μο:.....

Υλη:

Β' Λυκείου

4-12-11

Θεωρ. Κατ.

ΚΕΙΜΕΝΟ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ

Κείμενο από το πρωτότυπο

Λυσίου Υπέρ Μαντιθέου, 10-12

Εγὼ γὰρ πρῶτον μὲν, οὐσίας μοι οὐ πολλῆς καταλειφθείσης διὰ τὰς συμφορὰς καὶ τὰς τοῦ πατρὸς καὶ τὰς τῆς πόλεως, δύο μὲν ἀδελφὰς ἐξέδωκα ἐπιδούς τριάκοντα μνᾶς ἑκατέρα πρὸς τὸν ἀδελφὸν δ' οὕτως ἐνειμάμην ὥστ' ἐκείνον πλεον ὁμολογεῖν ἔχειν ἐμοῦ τῶν πατρῶων, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας οὕτως βεβίωκα ὥστε μηδεπώποτε μοι μηδὲ πρὸς ἓνα μηδὲν ἔγκλημα γενέσθαι, καὶ τὰ μὲν ἴδια οὕτως διώκηκα, περὶ δὲ τῶν κοινῶν μοι μέγιστον ἡγοῦμαι τεκμήριον εἶναι τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, ὅτι τῶν νεωτέρων ὅσοι περὶ κύβους ἢ πότους ἢ [περὶ] τὰς τοιαύτας ἀκολασίας τυγχάνουσι τὰς διατριβὰς ποιούμενοι, πάντας αὐτοὺς ὅψεσθε μοι διαφόρους ὄντας, καὶ πλείστα τούτους περὶ ἐμοῦ λογοποιοῦντας καὶ ψευδομένους, καίτοι δῆλον ὅτι, εἰ τῶν αὐτῶν ἐπεθυμοῦμεν, οὐκ ἂν τοιαύτην γνώμην εἶχον περὶ ἐμοῦ. ἐτι δ' ὡ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφὴν οὔτ' εἰσαγγελίαν γεγενημένην, καίτοι ἑτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας, πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει.

Παρατηρήσεις:

A. «περὶ δε τῶν κοινῶν μοι.....εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας»

Να μεταφράσετε το απόσπασμα

(μονάδες 10)

B. Να γράψετε τις ἀπαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων :

1. Ποια ἦταν ἡ συμπεριφορά του Μαντιθέου στὴν ιδιωτικὴ του ζωὴ καὶ πὼς ἀναδεικνύεται τὸ ἀμεμπτὸ ἥθος του ;

(μονάδες 15)

2. Να ἐντοπίσετε τὰ ἐπιχειρήματα των παραγράφων 11-12 καὶ νὰ τὰ ἀξιολογήσετε .

(μονάδες 15)

3. Τι γνωρίζετε για τους επιδεικτικούς ή πανηγυρικούς λόγους;
(μονάδες 10)
- 4.α. Να βρείτε με ποιες λέξεις του κειμένου έχουν ετυμολογική συγγένεια οι ακόλουθες λέξεις της νέας ελληνικής : δυνάστης , στήλη , οισοφάγος, οικιακός , υπόλοιπο .
(μονάδες 5)
- β. Να γράψετε παράγωγες λέξεις, ουσιαστικά (απλές ή σύνθετες) στα νέα ελληνικά από τους τύπους: καταλειφθείσης, έξέδωκα, διάφηκα, όψεσθε, αποδείξαι.
(μονάδες 5)

Γ.ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφώντας Κύρου Παιδεία 3,2 , 12

Ἐν δὲ τούτῳ προσάγουσι τῷ Κύρῳ τοὺς αἰχμαλώτους δεδεδεμένους, τοὺς δὲ τινας καὶ τετρωμένους. Ὡς δὲ εἶδεν, εὐθὺς λύειν μὲν ἐκέλευσεν τοὺς δεδεδεμένους, τοὺς δὲ τετρωμένους ἰατροὺς καλέσας θεραπεύειν ἐκέλευσεν. ἔπειτα δὲ ἐλεξε τοῖς Χαλδαίοις ὅτι ἤκοι οὔτε ἀπολέσαι ἐπιθυμῶν ἐκείνους οὔτε πολεμεῖν δεόμενος, ἀλλ' εἰρήνην βουλόμενος ποιῆσαι Ἀρμενίοις καὶ Χαλδαίοις. Πρὶν μὲν οὖν ἔχεσθαι τὰ ἄκρα οἶδ' ὅτι οὐδὲν ἔδεισθε εἰρήνης. τὰ μὲν γὰρ ὑμέτερα ἀσφαλῶς εἶχε, τὰ δὲ τῶν Ἀρμενίων ἤγετε καὶ ἐφέρετε.

Λεξιλόγιο: τετρωμένους= μτχ παθ. ΠΡΚ του τιτρώσκω= πληγώνω, τραυματίζω

^{ει} ἤκω= ἔχω έρθει

² ἔχονται τα ακρα= κυριεύονται οι κορυφές

³ ἄγω καί φέρω= λεηλατώ.

Παρατηρήσεις:

1. Να αποδώσετε στη νέα ελληνική το απόσπασμα.
(μονάδες 20)
2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται:
α. τούτφ: τη δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
τὰ ἄκρα: την κλητική του ενικού αριθμού
τινάς: τη γενική ενικού στο αρσενικό γένος
ἀσφαλῶς: αντικατάσταση στους άλλους βαθμούς
καλέσας: τη γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος
(μονάδες 5)

- β. προσάγουσι: το γ' ενικό πρόσωπο οριστικής αορίστου β'.
είδεν: το β' ενικό πρόσωπο προστακτικής αορίστου β'.
ἔλεξε: το α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής αορίστου β'.
εἶχε: το ίδιο πρόσωπο στην ευκτική αορίστου β'.
βουλόμενος: το γ' πληθυντικό πρόσωπο παρατατικού.

(μονάδες 5)

- 3.α. Να χαρακτηριστούν συντακτικώς οι λέξεις του κειμένου:
τῷ Κύρῳ, λύειν, ἀπολέσαι, δεόμενος, εἰρήνην.

(μονάδες 5)

- β. Να αναγνωριστούν πλήρως οι δευτερεύουσες προτάσεις:
«ὅτι ἦκοι οὔτε ἀπολέσαι ἐπιθυμῶν ἐκείνους οὔτε πολεμεῖν δεόμενος»
«ὅτι οὐδὲν ἐδείσθε εἰρήνης»

(μονάδες 5)

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ(Ενδεικτικές)

1.Μετάφραση:

Και στο μεταξύ έφεραν μπροστά στον Κύρο τους αιχμαλώτους δεμένους, και μερικούς μάλιστα πληγωμένους.

[Κι ο Κύρος] μόλις [τους] είδε, αμέσως διέταξε να λύσουν τους δεμένους και, αφού κάλεσε γιατρούς, έδωσε διαταγή να θεραπεύσουν τους πληγωμένους, ύστερα είπε στους Χαλδαίους ότι είχε έρθει όχι γιατί ήθελε να καταστρέψει εκείνους ούτε γιατί είχε ανάγκη να κάνει πόλεμο, αλλά γιατί ήθελε να κάνει ειρήνη μεταξύ των Αρμενίων και των Χαλδαίων. Και, πριν λοιπόν καταληφθούν οι κορυφές βουνών, ξέρω καλά ότι σε καμία περίπτωση δεν είχατε ανάγκη την ειρήνη, γιατί από τη μία τα δικά σας βρίσκονταν σε ασφάλεια και από την άλλη λεηλατούσατε [τη χώρα] των Αρμενίων.

2.α. ταύταις, τό ἄκρον, τινὸς, ἀσφαλέστερον/ ἀσφαλέστατα, καλεσάντων
β. προσήγαγε, ἰδὲ, εἰπωμεν, σχοιή, ἐ(ῆ)βούλοντο

3.α. τῷ Κυρῷ: ἔμμεσο αντικείμενο στο προσάγουσι.

λύειν: ἔμμεσο αντικείμενο στο ἐκέλευσεν, τελικό απαρέμφατο.

ἀπολέσαι: αντικείμενο στη μτχ ἐπιθυμῶν, τελικό απαρέμφατο.

δεόμενος: αιτιολογική μετοχή, συνημμένο στο υποκείμενο του ρήματος ἦκοι, «Κῦρος».

εἰρήνην: ἄμεσο αντικείμενο στο απαρέμφατο ποιῆσαι.

β. «ὅτι ἦκοι οὔτε ἀπολέσαι ἐπιθυμῶν ἐκείνους οὔτε πολεμεῖν δεόμενος».

Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικειμενική κρίση) εκφέρεται με ευκτική πλαγίου λόγου, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου «ἔλεξε» και λειτουργεί ως ἔμμεσο αντικείμενο στο ρήμα της κύριας πρότασης «ἔλεξε».

«ὅτι οὐδὲν ἐδειῖσθε εἰρήνης»

Δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. Εισάγεται με τον ειδικό σύνδεσμο ὅτι (αντικειμενική κρίση) εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό. Λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα «οἶδα » της κύριας πρότασης.

